

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	504
Land:	Ukraine
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Ukraina. Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Ivano-Frankivsk fylke
Udgivet:	29. maj 2024
Optaget på baggrundsmaterialet:	20. februar 2025

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Ukraina

Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Ivano-Frankivsk fylke

29. mai 2024

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

Ivano-Frankivsk oblast in the Western part of Ukraine borders to Lviv, Ternopil, Zakarpattia and Chernivtsi oblasts. In the south, it shares a short border with Romania. The security incidents that have occurred here are mainly drone and missile attacks directed at facilities of energy infrastructure. Since 1 January 2023 until 1 May 2024 there have been approximately 15 such attacks in Ivano-Frankivsk oblast. They occur once a month to once every two months. However, in the spring of 2024 they have occurred more frequently, as in other parts of the country. The majority of drones and missiles are shot down, but some are not and have caused damage to mostly energy infrastructure. Debris from remnants also cause damage. On a few occasions, residential areas have been hit and have caused civilian casualties.

More than 100,000 of internally displaced persons have taken up residence in Ivano-Frankivsk oblast. There is often a high proportion of vulnerable persons among the internally displaced, in need of assistance from public authorities. Humanitarian measures have been implemented, such as distribution of food and other necessities, dissemination of information, legal aid and financial assistance.

Sammendrag

Ivano-Frankivsk er et fylke vest i Ukraina, og grenser til fylkene Lviv, Ternopil, Zakarpattja og Tsjernivtsij. I sør har det en kort grense til Romania. Sikkerhetshendelsene som har inntruffet her, er hovedsakelig drone- og missilangrep rettet mot anlegg for energiinfrastruktur. Fra 1. januar 2023 til 1. mai 2024 var det omtrent 15 slike angrep, altså opptil én gang i måneden. Våren 2024 har de imidlertid, som i andre deler av landet, forekommet hyppigere. Flertallet av droner og missiler blir skutt ned, men noen blir det ikke og har forårsaket skade på hovedsakelig energiinfrastruktur. Avfall fra rester har også medført skade. Ved noen få anledninger har boligområder blitt rammet og ført til sivile tap.

Litt over 100 000 internt fordrevne har tatt opphold i Ivano-Frankivsk fylke. Det er ofte en høy andel sårbare blant dem, med behov for hjelp fra lokale myndigheter. Det er iverksatt humanitære tiltak, som distribusjon av mat og andre behovsartikler, informasjonsformidling, rettshjelp og økonomisk bistand.

Innhold

1 Innledning.....	6
1.1 Kilder og kildeinformasjon.....	6
1.2 Geografi og befolkning.....	7
2 Krigen i Ukraina – bakgrunn	8
2.1 Konflikthistorie.....	8
2.2 Dagens situasjon	9
2.3 Partene i konflikten.....	11
2.4 Hvor har de ulike aktørene kontroll.....	11
3 Sikkerhetshendelser i Ivano-Frankivsk fylke	12
3.1 Sikkerhetshendelser og sivile ofre 1. januar 2023–1. mai 2024.....	12
3.2 Oppsummering av sikkerhetshendelser – omfang og type.....	13
3.3 Antall drepte og sårede sivile	14
4 Internt fordrevne og returbefolkning	15
5 Humanitære forhold	15
5.1 Offentlige tjenester og sivil infrastruktur	16
5.1.1 Sysselsetting og husholdsøkonomi	17
5.1.2 Tilgang til bolig	18
5.1.3 Tilgang til skole og utdanning	18
5.1.4 Tilgang til helsetjenester.....	19
5.1.5 Stønadsordninger	19
5.1.6 Digital tilgang til offentlige tjenester og stønadsordninger	20
5.2 Sårbare grupper.....	20
Referanser.....	21

1 Innledning

Dette temanotatet omhandler sikkerhet, situasjonen for internt fordrevne og humanitære forhold i Ivano-Frankivsk fylke. Det er ett av seks notater om situasjonen i de vestlige fylkene Ivano-Frankivsk, Rivne, Ternopil, Zakarpattja, Lviv og Volyn, basert på bestilling fra Utlendingsdirektoratet.

Første del av notatet gir en kortfattet redegjørelse for krigen i Ukraina og hvordan den har utviklet seg. Deretter omtales sikkerhetssituasjonen i Ivano-Frankivsk fylke. Kapittelet om sikkerhetssituasjonen dekker perioden 1. januar 2023 til 1. mai 2024, med søkelys på situasjonen for sivilbefolkningen.

De neste kapitlene omhandler situasjonen for internt fordrevne og humanitære forhold. Her omtales hovedtrekk ved situasjonen i landet generelt, og i Ivano-Frankivsk fylke spesielt, der det foreligger særskilt informasjon. Krigen påvirker nært alle sektorer innenfor landets sivile infrastruktur, og det er ikke mulig innenfor rammene av notatet å gi en uttømmende fremstilling. Derfor konsentrerer vi oss om aspekter som tilgang til bolig, arbeid, skolegang og helsetjenester.

I notatet bruker vi begrepet **sivil** om personer som verken er medlem av væpnede grupper eller deltar i stridigheter. Med **sikkerhetshendelser** menes angrep med droner og missiler mot ukrainske mål, trefninger mellom ukrainske og russiske væpnede styrker, udetonerte miner samt drepte og sårede sivile.

1.1 Kilder og kildeinformasjon

Notatet bygger på åpent tilgjengelige kilder. Det finnes svært mye skriftlig informasjon om konflikten i Ukraina i blant annet media, forskningsrapporter og rapporter fra internasjonale organisasjoner.

Mye av informasjonen om sikkerhetssituasjonen er basert på nyhetsartikler i ukrainsk og internasjonal media. Man skal være nøye med å vurdere kilder og informasjon fra krigsområder. Situasjonen i Ivano-Frankivsk er imidlertid langt mer oversiktlig enn ved frontlinjen og i de østlige fylkene som mye hyppigere rammes av luftangrep og pågående stridshandlinger.

Vi har også kryssjekket rapporteringer i ukrainsk media med andre nyhetskilder og rapporter fra andre typer kilder.

Begge parter i krigen har interesse av å spre mis- og desinformasjon om egen eller den andres status i krigen og/eller antall drepte og sårede. Nyhetskildene som brukes, har sin informasjon direkte fra ukrainske regionale sivile eller militære myndigheter. Vi ser ikke bort fra at ukrainske myndigheter kan overdrive antallet droner og missiler som skytes ned, og/eller minimere skadene de medfører. Det foreligger også lite informasjon om hva slags infrastrukturanlegg som har blitt truffet. Landinfo har likevel valgt å bruke kildeinformasjonen da den gir en

indikasjon på omfanget av hendelser, i mangel av rapporter fra undersøkelseskommisjoner som har verifisert hendelsene med vitner og ofre i ettertid.

Informasjonen om humanitære forhold er blant annet basert på informasjon fra lokale myndigheter i Ivano-Frankivsk. Videre viser vi til tall og funn presentert i *Third Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment*, om perioden fra februar 2022 til utløpet av desember 2023. Rapporten er utarbeidet av Verdensbanken, ukrainske myndigheter, EU og FN, i samarbeid med internasjonale og lokale aktører (WB et al. 2024). I like stor grad benyttes informasjon fra Danish Refugee Council. DRC har permanent vært til stede i Ukraina siden 2014, og har siden februar 2022 ytterligere utvidet arbeidet i landet. Informasjon om internt fordrevne baserer seg ellers på rapportering fra International Organization for Migration (IOM), som siden 2014 permanent har vært til stede i landet.

Det foreligger begrenset kildemateriale som særskilt beskriver den humanitære situasjonen i Ivano-Frankivsk fylke. Tilgjengelig rapportering dreier seg hovedsakelig om oversikter som omtaler trender og behov i hele den vestlige regionen. Det er uansett rimelig å anta at den humanitære situasjonen og situasjonen for internt fordrevne i Ivano-Frankivsk, ikke skiller seg vesentlig fra mer detaljerte beskrivelser i for eksempel rapporter om nabofylkene Lviv og Volyn (se Landinfo 2024a, b).

Situasjonen, som antall internt fordrevne og til- og fraflytting mellom fylker, følger konfliktutviklingen for øvrig. Derfor må de eksakte tallene ses som estimer og indikasjoner. Flere av kildene uttrykker tilsvarende forbehold.

1.2 Geografi og befolkning

Før fullskalainvasjonen i februar 2022 hadde Ukraina 43 millioner innbyggere, og er etter Russland det nest største landet i Europa i areal.

Ukraina er delt inn i 24 fylker (oblaster), en autonom republikk (Krym) og to byer med fylkesstatus: Kyiv og Sevastopol (CIA u.å.). Hovedstaden er Kyiv, som før invasjonen hadde ca. tre millioner innbyggere. De mest folkerike fylkene er Donetsk, Dnipropetrovsk, Kyiv by, Kharkiv, Lviv, Odesa, Luhansk, Krym, Zaporizjzja og Vinnytsia (PopulationU u.å.).

Ivano-Frankivsk er et fylke vest i Ukraina, og grenser til fylkene Lviv i nordvest, Ternopil i nordøst, Zakarpattja i sørvest og Tsjernivtsij i sørøst. I sør har fylket en kort grense til Romania.

Administrasjonssenteret og største by i Ivano-Frankivsk fylke er Ivano-Frankivsk. Per 1. januar 2022 var det 1 351 000 innbyggere i fylket (Minfin 2022). Ifølge en undersøkelse fra International Republican Institute i april–mai 2023, snakket 97 prosent ukrainsk hjemme, tre prosent russisk.

Kilde: ECHO (2014)

Fylket har både jordbruks- og industriproduksjon. Industriproduksjonen er variert, med maskinbygging, metall- og treindustri og lys- og matindustri (Balan, Myhul & Stebelsky 2019; Ivano-Frankivsk official site of the city 2019).

2 Krigen i Ukraina – bakgrunn

2.1 Konfliktshistorie

Siden selvstendigheten i 1991 har det vært mange politiske og økonomiske kriser og uro i Ukraina. Landet har vekslet mellom å søke seg mot Europa og vesten, og mot Russland, alt etter politisk ledelse i landet.

Den væpnede konflikten i Øst-Ukraina har vart siden våren 2014. Den prorussiske presidenten Viktor Janukovitsj ble avsatt 2014, etter protester fordi han avslo å inngå tilknytningsavtale med EU, men heller snudde seg mot Russland. Det var også protester mot økende korrupsjon og et mer autoritært styre.

Kort tid etter Janukovitsj' avgang annekterte Russland Krym i mars 2014. Inspirert av hendelsene på Krym, gjorde prorussiske separatister opprør øst i Ukraina i april 2014. Det utviklet seg til krig i fylkene Donetsk og Luhansk (Donbass). Separatister erklærte opprettelsen av DPR (Donetsk People's Republic) og LPR (Luhansk People's Republic) våren 2014 (Havlik, Kochnev & Pindyuk 2020). Separatistene okkuperte 30 prosent av Donetsk og Luhansk fylker. Strids-handlingene foregikk langs frontlinjen i Donetsk og Luhansk, og frem til 2022 var rundt 14 000 mennesker drept, hvorav 3000 sivile (Landinfo 2020b, s. 11-12).

Den 24. februar 2022 angrep Russland Ukraina fra tre sider: nord, sør og øst. Russiske styrker møtte stor motstand fra det ukrainske forsvaret. Den første måneden klarte russiske styrker å ta store deler av Kherson fylke, større deler av Donetsk fylke enn de hadde fra før (inkludert Mariupol), større deler av Luhansk enn det de hadde før, store deler av Kharkiv fylke, forsteder nord for Kyiv og Tsjernihiv og Sumy fylker.

De russiske styrkene fikk problemer med å holde posisjoner rundt og nord for Kyiv, trakk seg ut av disse områdene i april og konsentrerte styrkene i øst og sør (Center for Preventive Action 2024). Sommeren 2022 gjennomførte det russiske forsvaret en offensiv i Donbass og tok det meste av Luhansk fylke (Ponomarenko 2022). Per august 2022 hadde russerne tatt 20 prosent av ukrainsk territorium.

Høsten 2022 gjenerobret ukrainske styrker hele Kharkiv fylke og Kherson by. Russland erobret byen Bakhmut i Donetsk fylke våren 2023 etter en lengre offensiv der, med store tap på begge sider (Center for Preventive Action 2024). Sommeren 2023 startet det ukrainske forsvaret en lenge varslet offensiv i øst (Donetsk fylke) og sør (Zaporizjzja og Kherson fylker). Offensiven feilet, og i oktober gikk russiske styrker til angrep på byen Avdjivka i Donetsk fylke (Avdjivka er en forstad til Donetsk by). Russland klarte å ta byen i februar 2024, med store tap av militært utstyr og personell (Boyle 2023). I mai startet russiske styrker det som kan se ut som en offensiv nord for byen Kharkiv, i grenseområdene mot Russland (Barros 2024).

2.2 Dagens situasjon

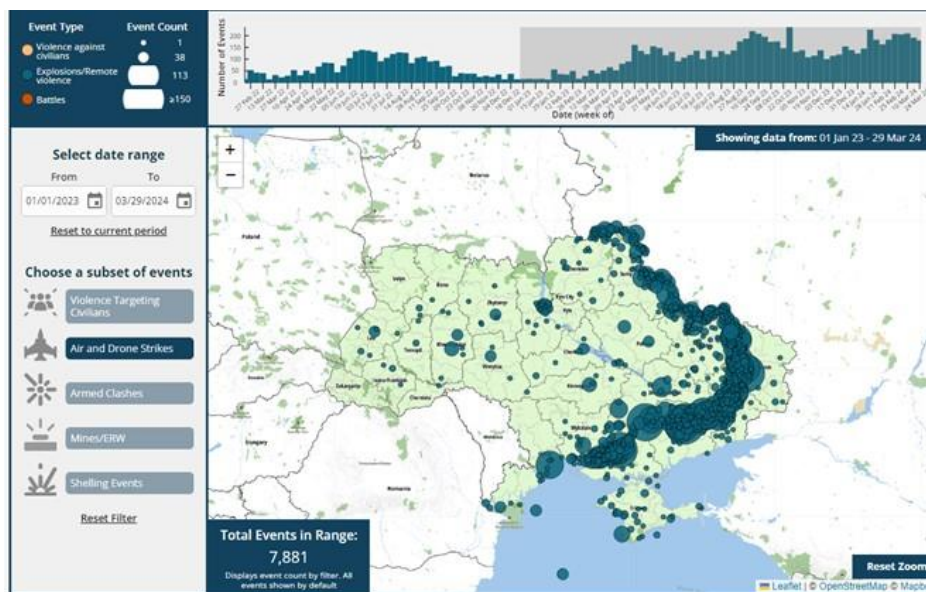
Dagens stridshandlinger foregår i all hovedsak langs den over 100 mil lange frontlinjen som går fra grensen mot Russland i nord-øst, langs grensen mellom Luhansk og Kharkiv fylker, gjennom Donetsk og Zaporizjzja fylker og langs Dnipro i Kherson fylke ned til Svartehavet (se kartet i fotnote¹) (ISW u.å.). Det er Russland som i dag har det militære overtaket de fleste stedene ved fronten og har intensivert angrepene sine (Kofman & Danforth 2024), selv om dette er noe de ikke har klart å utnytte til det fulle. Med unntak av erobringen av Bakhmut og Avdjivka, har det vært liten territoriell fremgang for noen av partene siden november 2022 (O'Hanlon, Stelzenmüller & Wessel 2024). Eksperter mener russerne har erobret rundt 500 kvadratkilometer siden de startet sin offensiv ved Avdjivka i oktober 2023 (Bailey et al. 2024).

Russland retter jevnlig luftangrep med missiler og droner mot byer i hele Ukraina. I desember 2023 og januar 2024 økte antallet luftangrep betydelig mot byer som Dnipro, Kharkiv, Kyiv, Lviv, Odesa og Zaporizjzja (ACAPS 2024). Sammenlignet med høsten og vinteren 2022/2023, da luftangrep i hovedsak ble rettet mot

¹ Interactive Map: Russia's Invasion of Ukraine:
<https://storymaps.arcgis.com/stories/36a7f6a6f5a9448496de641cf64bd375> (ISW u.å.).

landets energiinfrastruktur, har angrepene denne vinteren i større grad vært rettet mot militærinfrastruktur, som flybaser.

Siden mars 2024 har imidlertid energiinfrastruktur over hele landet på nytt blitt hardt rammet. Ukrainas evne til å skyte ned innkommende droner og missiler har blitt betydelig redusert de seneste månedene, som følge av mangel på ammunisjon til luftvern og økende bruk av ballistiske missiler fra russisk side (McDonald m. fl., som sitert i Kyiv Post 2024). Angrepene inntreffer ofte flere ganger i uka, og antall sivile ofre varierer.² Angrepene i vest skjer betydelig sjeldnere enn i øst og i Kyiv. Se kartet under fra ACLED³ over luft- og droneangrep i perioden 1. januar 2023–1. april 2024.

Kilde: ACLED (u.å.).

FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) rapporterte i mars 2024 om rundt 32 000 sivile ofre siden februar 2022.⁴ Nær 11 000 er drept og rundt 21 000 skadet. FN påpeker at det er store mørketall, særlig fra våren 2022 da et stort antall sivile skal ha blitt drept i områder som i dag er russisk kontrollert. De fleste drepes/skades av eksplosiver (droner, raketter og missiler) i ukrainsk myndighetskontrollerte deler av landet med nærhet til frontlinjen (OHCHR 2024b). Kartet under viser antall drept og sårede sivile som følge av droner og

² I et stort angrep 29. desember 2023 mot øst, vest, sør og sentrale deler av landet, som beskrives som det største luftangrepet siden invasjonen startet i februar 2022, ble det rapportert om over 30 drepte og 145 skadde sivile (Aubenas 2023).

³ ACLED samler inn og undersøker informasjon fra utvalgte lokale, nasjonale og internasjonale kilder, inkludert media, kritisk gjennomgåtte kontoer i sosiale medier, myndigheter, NGO-er og partnerorganisasjoner (ACLED 2023). ACLEDs tall er ikke nødvendigvis presise, men gir et bilde på voldens spredning og omfang over tid.

⁴ Dette er det totale antallet drept og sårede sivile siden 24. februar 2022.

missiler i de ukrainske fylkene siden februar 2022. Det er registrert drepte og sårede i 22 av 24 fylker (OHCHR 2024a).

Kilde: (OHCHR 2024a)

2.3 Partene i konflikten

Den pågående krigen er en konflikt mellom to statlige aktører: Russland og Ukraina. De to separatistkontrollerte folkerepublikkene DNR og LNR, en hoved-aktør i krigen mellom 2014 og 2022, ble annektert av Russland i september 2022. De militære styrkene underlagt DNR og LNR, er nå formelt en del av de russiske væpnede styrkene, og borgere i de russiskokkuperte områdene er underlagt russisk verneplikt (Udlændingestyrelsen 2022, s. 35; HRW 2023).

2.4 Hvor har de ulike aktørene kontroll

I tillegg til Krym har Russland i dag kontroll over rundt 18 prosent av ukrainsk territorium (Center for Preventive Action 2024).

Russland okkuperer omtrent hele Luhansk fylke, rundt halvparten av Donetsk fylke, og rundt to tredjedeler av Zaporizjzja og Kherson fylker. Kart i vedlagte artikkel fra Financial Times gir god oversikt over de russiskokkuperte områdene (Financial Times 2024).⁵ Områdene utover dette er per i dag kontrollert av ukrainske myndigheter.

⁵ <https://www.ft.com/content/4351d5b0-0888-4b47-9368-6bc4dfbccbf5> (Financial Times 2024).

3 Sikkerhetshendelser i Ivano-Frankivsk fylke

3.1 Sikkerhetshendelser og sivile ofre 1. januar 2023–1. mai 2024

Siden sommeren 2022 har alt av bakkekamper mellom russiske og ukrainske militære styrker foregått langs frontlinjen som strekker seg godt over 100 mil fra nord til sør, øst og sør i landet. Vinterhalvåret 2022/23 og 2023/24 rettet derimot det russiske forsvaret luftangrep med droner og missiler mot større deler av landet enn der kampene foregår, også mot vestlige deler, i hovedsak mot Lviv fylke.

Dansk Flyktningshjelp (DRC) har gjort flere undersøkelser av befolkningens følelse av trygghet/utrygghet som følge av bruken av eksplosive våpen i ulike fylker i Ukraina.⁶ I de tre vestlige fylkene Ivano-Frankivsk, Lviv og Volyn følte de aller fleste respondentene seg trygge, kun fire prosent følte seg utrygge (DRC 2023b, s. 11).

Det interaktive kartet Air Raid Alert Map of Ukraine gir blant annet oversikt over antall flyalarmer i de ulike fylkene i Ukraina. Per 1. mai 2024 har flyalarmen gått 259 ganger i Ivano-Frankivsk fylke siden 1. januar 2023 (Alerts in Ukraine 2024).

Nedenfor følger oversikt over luftangrep, dvs. drone- og missilangrep, på Ivano-Frankivsk fylke i perioden 1. januar 2023–1. mai 2024, basert på ukrainske nyhetskilder:

- **14. januar 2023:** En kraftstasjon i Burshtyn ble bombet. Den hadde allerede vært utsatt for angrep flere ganger tidligere. Lederen for den militære administrasjonen i Ivano-Frankivsk uttalte at det ville ta et år å reparere skadene. Ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Basalyha 2023).
- **10. februar 2023:** Et energianlegg ble bombet i et luftangrep som varte mer enn tre timer. Det skal ikke ha vært drepte eller sårede sivile (Polivchak 2023).
- **9. mars 2023:** Et energianlegg ble bombet i et luftangrep. Det ble ikke rapportert om drepte eller sårede sivile (Jatsiv 2023d).
- **25. mai 2023:** Fylket ble angrepet med iranske Shahed-droner. Luftvern skal ha klart å skyte ned det meste, og det var ingen rapporter om skader på infrastruktur. Det ble heller ikke rapportert om drepte eller sårede sivile (Vodnytska 2023).
- **11. august 2023:** Fire russiske missiler ble skutt mot en militær flyplass. Ett missil traff et bolighus i Kolomyia-distriktet, og en gutt ble drept (Penkalyuk, Polychak & Dymnich 2023).

⁶ Informasjonen har blitt samlet inn gjennom såkalt *in-person household (HH) surveys*, intervjuer med nøkkelinformanter, diskusjoner i fokusgrupper og direkte observasjoner. DRC gjorde undersøkelser blant 3 493 personer i totalt 1 421 familier. Flertallet av de spurte var internt fordrevne fra våren 2022 (61 prosent), mens 33 prosent var ikke-fordrevne og 5 prosent returnerte (DRC 2023a).

- **15. august 2023:** Nedfall fra et nedskutt russisk missil førte til ødeleggelser på fire bolighus i en landsby i Kolomiya-distriktet. Det var ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Basalyha & Penkalyuk 2023).
- **3. november 2023:** Flere Shahed-droner ble skutt mot fylket, og et militær-anlegg i Kalush-distriktet ble truffet. Det ble ikke rapportert om drepte eller sårede sivile (Jatsiv 2023c).
- **4. desember 2023:** Flere Shahed-droner ble skutt ned mot Ivano-Frankivsk fylke. Ingen rapporter om skade på infrastruktur eller drepte eller sårede sivile (Jatsiv 2023b).
- **29. desember 2023:** Missil- og droneangrep mot Ivano-Frankivsk fylke. De fleste ble skutt ned av luftvern. Ingen rapporter om ødeleggelser, eller drepte eller sårede sivile (Jatsiv 2023a).
- **15. februar 2024:** Missilangrep på Ivano-Frankivsk. Nedfall fra nedskyting førte til brann på flere næringsbygg i Burshtyn. Ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Jatsiv 2024).
- **22. mars 2024:** Et anlegg for kritisk infrastruktur ble angrepet av russiske droner og missiler. Det oppstod brann med et areal på omtrent 900 kvadratmeter. To personer ble såret (Polivchak 2024b).
- **29. mars 2024:** Et anlegg for kritisk infrastruktur ble skadet i et russisk drone- og missilangrep. Ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Polivchak 2024a).
- **11. april 2024:** Drone- og missilangrep mot Ivano-Frankivsk. Ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Dymnich 2024b).
- **18. april 2024:** Droneangrep mot fylket. Alle ble skutt ned av luftvern, men det brøt ut branner flere steder som følge av nedfall. Ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Basalyha 2024).
- **26. april 2024:** Et anlegg for energi-infrastruktur ble bombet. Det oppstod brann på et område på mer enn 200 kvadratmeter. Ingen rapporter om drepte eller sårede sivile (Dymnich 2024a).

3.2 Oppsummering av sikkerhetshendelser – omfang og type

Oversikten viser 15 drone- og missilangrep mot Ivano-Frankivsk fylke siden starten av 2023. Tallet er ikke uttømmende og avhenger av hvordan man teller hendelser. Vi har talt antall dager fylket har blitt angrepet. Noen dager har det vært flere angrep, slik at antallet isolerte angrep er høyere.

Den ukrainske Helsingforskomiteen har i samarbeid med andre ukrainske menneskerettsorganisasjoner som Kharkiv Human Rights Group og Center for Civil Liberties (T4P) kartlagt og laget en database over overgrep i ukrainske fylker siden starten av fullskalainvasjonen. Ifølge databasen har Ivano-Frankivsk fylke blitt utsatt for luftangrep 15 ganger siden februar 2022 (T4P u.å.-a).

Til sammenligning viser tall fra databasen 86 luftangrep mot Lviv fylke i samme periode og 12 650 angrep mot Kharkiv fylke, betydelig nærmere frontlinjen og grensen til Russland, og således mer utsatt for korttrekkende skyts (T4P u.å.-b, c).

Som i andre deler av landet, inntreffer luftangrepene om natten eller tidlig om morgenen. Også i Ivano-Frankivsk har ukrainsk luftvern skutt ned mesteparten av dronene og missilene. Nedfall fra nedskyting har imidlertid ført til skade, særlig i form av brann, ved en rekke anledninger.

Energiinfrastruktur har også vært mål for droner og missiler mot Ivano-Frankivsk. T4P har laget en oversikt over hvilke mål som er truffet siden 22. februar 2022: Kritisk infrastruktur (uten at det defineres nærmere, men omfatter blant annet kraftverk) er truffet syv ganger, transportinfrastruktur tre ganger og boligbygg to ganger (T4P u.å.-a).

Omkring 30 prosent av Ukrainas territorium er dekket av miner, først og fremst områdene i øst og nord, som har vært okkupert av russerne og gjenstand for de mest langvarige kamphandlingene. Mange miner ligger også igjen fra krigen øst i landet fra 2014 til 2022. Problemet er størst i fylkene Kharkiv, Kherson og Mykolaiv, der Ukraina har tatt tilbake kontrollen fra russerne. Også Chernihiv, Donetsk, Kyiv, Sumy og Zaporizjzja er rammet, i motsetning til fylkene i vest i landet, ifølge ACAPS (2024a, s. 3).

3.3 Antall drepte og sårede sivile

Det verserer ulike tall på antall drepte og sårede sivile som følge av krigen. FNs Høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) har vært til stede i Ukraina siden konflikten startet i 2014, og har lang erfaring med å kartlegge menneskerettsovergrep og sivile ofre. Som det fremgår av kartet over drepte og sårede sivile per fylke i kapittel 2.2, ble det registrert én drept og én såret sivil i Ivano-Frankivsk 24. februar 2022–22. februar 2024 som følge av drone- og missilangrep.

I henhold til databasen til T4P ble én sivil drept og tre såret fra 24. februar 2022 til 16. mai 2024 (T4P u.å.-a). T4P påpeker at tallene ikke nødvendigvis er uttømmende. Vi kjenner ikke til hvordan T4P har samlet inn tallene.

Action on Armed Violence (AOAV) registrerer og etterforsker vold mot sivile i en rekke land. Deres tjeneste Explosive Violence Monitor registrerer blant annet sivile ofre i Ukraina som følge av eksplosive våpen. De har fordelt tallene på fylker, og registrerte seks sivile ofre i Ivano-Frankivsk fylke fra 24. februar 2022 til 12. april 2024 (AOAV 2024).

Oversiktene over sivile ofre oppgir ikke tall for 2023 isolert, men fra februar 2022.

4 Internt fordrevne og returbefolkning

IOM (2024b, s. 1) anslår at det pr. desember 2023 var rundt 3,7 millioner de facto internt fordrevne i Ukraina. Den første bølgen kom i mars 2014, i forkant av folkeavstemningen om hvorvidt Krym skulle bli en del av den russiske føderasjonen. En langt større bølge fulgte våren og forsommeren 2014, forårsaket av krigshandlingene i fylkene Donetsk og Luhansk, helt øst i landet.

Russlands fullskalainvasjon i februar 2022 satte i gang den tredje bølgen. Antallet registrerte internt fordrevne på rundt 1,4 millioner i 2020 (IOM 2020), steg til 6,9 millioner i 2022 (IOM 2022, s. 1), og estimeres i dag til 3,7 millioner. I tillegg har en stor andel returnert etter opphold utenfor eller innad i landet. Den såkalte returbefolkningen teller nesten 4,5 millioner (IOM 2024b, s. 1).

Et betydelig antall av de internt fordrevne har tatt opphold i de vestligste fylkene av Ukraina, med de høyeste andelene i Ivano-Frankivsk nabofylker, Lviv og Zakarpattja. Den vestlige regionens fylker er ellers preget av å være transittfylker for personer med intensjon om å reise ut av Ukraina.

Per utløpet av mars 2024 var like over 120 000 personer registrert som internt fordrevne i Ivano-Frankivsk (IOM 2024a, s. 1).⁷ Antallet er sannsynligvis betydelig høyere, siden mange ikke registrerer seg – lokale myndigheter estimerte i desember 2023 at om lag 150 000 hadde opphold i fylket (Congress of Local and Regional Authorities 2023). Som i den øvrige vestre regionen, er over halvparten kvinner (ca. 65 prosent i Ivano-Frankivsk) (IOM 2024a, s. 2). Anslag på returbefolkningen til Ivano-Frankivsk teller 40 000 personer (IOM 2024b, s. 11).

Vi viser for øvrig til Landinfos temanotat om internt fordrevne i Ukraina fra 2020, som i større detalj beskriver generelle utfordringer internt fordrevne står overfor. Notatet bygger på intervjuer med primærkilder i Kyiv og Kharkiv, som vi møtte under en informasjonsinnhentingsreise høsten 2019 (Landinfo 2020a).

5 Humanitære forhold

Krigen har hatt store konsekvenser for sivilbefolkningen. Regelmessige og pågående angrep på infrastruktur rammer også områder utenfor det østlige Ukraina. Mange fylker har samtidig en utfordrende oppgave med å huse de til sammen millioner av internt fordrevne.

⁷ Siden fullskalainvasjonen har IOM samlet inn data om internt fordrevne, hjemvendte (returbefolkning) samt befolkningen som ikke har flyttet. De russiskokkuperte områdene og Krym dekkes ikke. Dataene baseres på kvartalsvise nasjonale undersøkelser, og egner seg således også til sammenligning over tid. Den siste rapporten som foreligger, er basert på tall og funn fra slutten av mars 2023. For mer informasjon om metodikken, se IOM 2024a, s. 1.

Enkelte sektorer har vært særlig utsatt for ødeleggelser. De mest omfattende skadene er påført landets boligmasse og infrastruktur (om lag ti prosent av boligmassen regnes som skadet eller ødelagt).⁸ Derneft følger ødeleggelser på sektorer som vei- og transportnett, industri, samt energi- og jordbrukssektor. Skadeomfanget er størst i fylkene Donetsk, Kharkiv, Luhansk, Zaporizjzja og Kherson, som ligger nærmest frontlinjen (WB et al. 2024, s. 15, figur 2).

Målrettede angrep på energiinfrastruktur har siden 2022 tidvis ført til mangel på gass, elektrisitet og vannforsyning, noe som også rammer innbyggere i det vestlige Ukraina, herunder Ivano-Frankivsk (se blant annet Mazurenko 2024).

5.1 Offentlige tjenester og sivil infrastruktur

Tilstrømningen av internt fordrevne har medført press på boligmarkedet, og lokale myndigheter i Ivano-Frankivsk har omdisponert boligmasse for å tilrettelegge for midlertidige sheltere og kollektivsentre (Stabilization Support Services 2023; IOM 2023a). Lokale myndigheter opplyser at det er opprettet 90 kollektivsentre i fylket (Polivchak & Nadolsky 2023). Ifølge IOMs nylige evalueringer av 60 av disse, var omtrent 2000 internt fordrevne bosatt her. Sentrene er i all hovedsak drevet av lokale myndigheter (IOM 2023a). Som i de andre vestlige fylkene, bor de fleste internt fordrevne hos familie og venner eller i leid bolig (DRC 2024b).

Lokale myndigheter, lokale og internasjonale organisasjoner, NGO-er og frivillige har sammen bidratt med humanitær hjelp. Det er opprettet et IDP Council, som bistår internt fordrevne med blant annet å finne arbeid og bolig. En lang rekke frivillige og humanitære organisasjoner deltar i bistandsarbeidet (Stabilization Support Services 2023, s. 43; UNHCR 2023).

Økningen i etterspørsel etter offentlige tjenester i de vestlige fylkene – fra helse-tjenester, boligassistanse, behov for informasjon og tilgang til dokumentasjon – skyldes i stor grad tilstrømningen av internt fordrevne. De humanitære tiltakene omfatter blant annet distribusjon av mat og andre behovsartikler, informasjonsformidling, rettshjelp og økonomisk bistand. Ofte omfatter gruppen internt fordrevne en høy andel sårbare personer, med stort behov for bistand.

Internt fordrevne har rapportert om problemer med integrering i lokalsamfunn, diskriminering og trakassering, også av medfølgende barn (DRC 2023a, s. 14; se også Ukrinform 2023; IOM 2023b, s. 16-18; DRC 2024b). Det er også rapportert om konflikter som følge av språkforskjeller og bruk av russisk i de vestlige vertsfylkene (DRC 2023a, s. 14; Podgórska et al. 2023; DRC 2023b, s. 15).

⁸ Ifølge myndighetenes definisjon omfatter sektoren «housing and utilities» boliger, sentralvarme, energieffektivisering, kommunale tjenester, avfallshåndtering, vann- og sanitærtjenester (WB et al. 2024, s. 18, fotnote 15).

Generelt rapporterer ofte internt fordrevne om problemer med å få tilgang til ulike offentlige tjenester. DRCs Protection Monitoring Dashboard oppsummerer funn etter husholdningsundersøkelser blant internt fordrevne i utvalgte fylker.⁹ Oversikten for Ivano-Frankivsk viser at mange er bekymret for tilstanden på bolig og ulike forsyningstjenester, som vann og strøm. Videre rapporteres om økonomiske vansker blant internt fordrevne, og barrierer for å motta rett helsehjelp (les mer om dette i kapitlene nedenfor) (DRC 2024b).

Særskilte stønadsordninger for internt fordrevne omtales nærmere i 5.1.6.

5.1.1 Sysselsetting og husholdsøkonomi

Nasjonale undersøkelser fra september 2023 viser at nesten halvparten av dem som var sysselsatt før krigen, har fortsatt i sine vanlige jobber, om lag 15 prosent jobber delvis eller eksternt fra den fysiske arbeidsplassen (som på hjemmekontor), mens 15 prosent har funnet nye jobber (WB et al. 2024, s. 98; Rating Group 2023).

På landsbasis var drøyt ti prosent arbeidsledige i februar 2024, omtrent en halvering fra 2023 (Statista 2024).

Mange internt fordrevne oppgir ansvar for barnepass som hovedgrunn til arbeidsledighet. Flere oppgir også mangel på jobber, eller at egen kompetanse ikke møter behovene på arbeidsmarkedet. Internt fordrevne i de vestlige fylkene har også rapportert om motvilje blant arbeidsgivere til å ansette dem, i hovedsak grunnet usikkerhet på om de vil bli værende eller returnere til opphavssted. Manglende språkkunnskaper kan også være en medvirkende faktor til vansker med å komme seg inn på arbeidsmarkedet (DRC 2023a, s. 14, 25; se også Ukrinform 2023).

DRCs Protection Monitoring Dashboard sin oversikt over Ivano-Frankivsk viser at over en tredjedel av internt fordrevne er arbeidsledige. Respondentene oppgir at hovedårsakene til arbeidsledighet er mangel på jobber eller omsorgsansvar for barn (underforstått barn uten barnehage eller skoleplass) (DRC 2024b).

Verdensbankens undersøkelser (WB et al. 2024, s. 98) viser at ca. ti prosent av husholdningene på landsbasis oppga å ha gått tom for mat, og nesten 30 prosent at de hadde spist mindre variert mat grunnet pengemangel på et tidspunkt i løpet av en 30-dagers periode. Samtidig oppga ca. 15 prosent at de måtte låne penger for å dekke grunnleggende behov, mens ytterligere 12 prosent ikke klarte å betale regninger (for offentlige tjenester som strøm, vann etc.).

⁹ Funnene baseres på et utvalg husholdninger, og altså ikke undersøkelser blant hele den internt fordrevne befolkningen. Anslagene er således indikative, snarere enn fullstendige.

Omtrent halvparten av ikke-fordrevne hushold oppgir å leve på minstelønn (6700 UAH (1955 NOK), jf. Ukrainas statsbudsjett 2023). Svært mange, både ikke-fordrevne og internt fordrevne, opplyser at de etter hvert har brukt opp sparepengene (IOM 2023c, s. 23). Internt fordrevne kan motta bolig- og kontantstøtte (såkalte cash assistance schemes) (se kapittel 5.1.6).

Over 60 prosent av de internt fordrevne oppgir at den månedlige kontantstøtten til internt fordrevne, er deres hovedinntekt. En fjerdedel er avhengige av sosialstønad, en tredjedel av pensjonsutbetaling (IOM 2023b, s. 3, 15).

I Ivano-Frankivsk oppgir nesten 90 prosent av de internt fordrevne i DRCs undersøkelser at deres hovedinntekt er sosialstønader, mens over ti prosent oppgir humanitær assistanse. Nesten 40 prosent svarer at de er avhengig av hjelp fra familie eller at de bruker oppsparte midler for å dekke nødvendige behov. 20 prosent svarer at de har redusert matbudsjett, eller må begrense utgifter til helse-tjenester (DRC 2024b).

Behov for økonomisk støtte (cash assistance) rapporteres blant både internt fordrevne (53 prosent) og ikke-fordrevne (36 prosent) (IOM 2023b, s. 3, 20).

5.1.2 Tilgang til bolig

Det er primært internt fordrevne som melder om vansker med tilgang på bolig. Blant dem som leier bolig på det private markedet, er det svært mange som har muntlige leieavtaler i stedet for formelle leiekontrakter. Mange er derfor bekymret for å miste boligen (DRC 2024c). I Ivano-Frankivsk oppgir nesten 90 prosent at de har muntlige leieavtaler (DRC 2024b).

Kilder påpeker at det er en høyere andel sårbare grupper blant beboere i kollektivsentre, enn blant dem som bosetter seg privat. Det er flere pensjonister, kronisk syke og uføre i kollektivsentrene. IOM har rapportert om mangelfulle forhold ved kollektivsentre i Ivano-Frankivsk, herunder manglende tilrettelegging for uføre, manglende bomberom og at det ikke finnes adekvate oppholdsrom for beboere (IOM 2023a, s. 2). I henhold til IOMs undersøkelser huser kollektivsentrene i fylket en stor andel uføre, eldre og personer med kroniske sykdommer, hvorav mange enslige (IOM 2023a, s. 2).

Et betydelig antall foreldreløse, enslige mindreårige, pensjonister og uføre skal være innkvartert i helse- og spesialinstitusjoner (Polivchak & Nadolsky 2023).

5.1.3 Tilgang til skole og utdanning

På landsbasis er det estimert at nesten 15 prosent av skoleinfrastruktur ble skadet eller ødelagt i perioden fra februar 2022 til desember 2023. Barn og unge, fra laveste til høyeste utdanningstrinn, har blitt rammet av ødelagte eller manglende

utdanningsfasiliteter, og har blitt undervist i bomberom. Digital undervisning er utbredt der forholdene ikke legger til rette for annet (WB et al. 2024, s. 87-89).

5.1.4 Tilgang til helsetjenester

Nesten en fjerdedel av respondentene i DRCs undersøkelser i Ivano-Frankivsk setter helsetjenester som et absolutt prioritert behov (DRC 2024b).

På landsbasis oppgir mange internt fordrevne mangelfull tilgang til helsetjenester. Dette forklares med at det enten ikke finnes tilgjengelig helsefasilitet eller spesialisthelsetjeneste på bostedet, eller at transportkostnader og avstand til behandlingssted, eventuelt kostnader for behandling, forhindrer tilgang (DRC 2023a, s. 21). Mangel på spesialisthelsetjenester og vanskelig adgang til slike tjenester, oppgis også av nesten en tredjedel av respondentene i Ivano-Frankivsk (DRC 2024b).

5.1.5 Stønadordninger ¹⁰

Dårlig økonomi er en av de mest utbredte utfordringene blant både ikke-fordrevne og internt fordrevne. Offentlige ytelser i form av pensjon og trygd er for mange ikke tilstrekkelig, særskilt for arbeidsledige. Over halvparten av internt fordrevne rapporterer behov for ytterligere kontantstønad, boligstønad eller sosialhjelp (IOM 2023b, s. 15).

Registrerte internt fordrevne kan motta boligstøtte (direkte fra det statlige budsjettet). Personer med nedsatt funksjonsevne og barn under 18 år mottar 3000 UAH (875 NOK) månedlig, mens voksne får 2000 UAH (583 NOK) per person. Kilder påpeker at støtten ikke er tilstrekkelig til å dekke vesentlige behov (WB et al. 2024, s. 61). Man kan søke om støtte gjennom Dija (se kapittel 5.1.7) eller hos lokale myndigheter (eDopomoga u.å.).¹¹

Stønad fra det internasjonale samfunn

Utover den begrensede pengestøtten ukrainske myndigheter gir til internt fordrevne (i tillegg til sedvanlige pensjonsutbetalinger, sosialstønader etc.), har det vært store overføringer fra det internasjonale samfunnet til sivilbefolkningen. Mange koordineringsmekanismer er etablert, som Ukraine Cash Working Group¹²

¹⁰ I artikkelen *Electricity, water, gas and minimum wage: how prices and payments will change in 2024* (Visit Ukraine Today 2024) oppgis blant annet dagens satser for pensjon, minstelønn, barne-trygd og ulike andre offentlige ytelser.

¹¹ Se notis fra Department of Social Protection (Lviv Regional Military Administration 2024) om kategoriene som er omfattet av ordningen per mars 2024.

¹² Ukraine Cash Working Group (CWG) ble introdusert i 2014 og fullt etablert i 2016. Arbeidsgruppen ledes av ACTED og OCHA, og fokuserer på koordinering av kontantstøtte (Multi-Purpose Cash Assistance) som del av den humanitære bistanden (OCHA 2022).

og Multi-Donor Coordination Platform for Ukraine (les mer om ulike koordinerte tiltak i blant annet WB et al. 2024, s. 24-28; Rudnicki et al. 2023).

UNICEF, UNHCR, Verdens matvareprogram (WFP) og IOM er blant organisasjonene som, i samarbeid med ukrainske myndigheter, deltar i bistandsarbeidet. Nødhjelp og humanitær assistanse retter seg ikke kun mot internt fordrevne, men også mot andre sårbare grupper. Mye av bistanden har vært gitt i form av kontantstøtte, mat og medisiner (OCHA 2024; Rudnicki et al. 2023).

5.1.6 Digital tilgang til offentlige tjenester og stønadsordninger

Ukrainere har i løpet av de siste få årene i økende grad kunnet benytte seg av elektroniske tjenester, for blant annet å få tilgang på offentlige stønader og digitale dokumenter. Digitale løsninger omfatter blant annet Dija (se nedenfor) og pensjonsfondets digitale plattform. Disse tjenestene erstatter tidligere, mer byråkratiske søknadsprosedyrer og behov for fysisk oppmøte ved offentlige kontorer i inn- og utland (WB et al. 2024, s. 100; Landinfo 2024c, kapittel 8).

Gjennom Dija, i bruk siden 2020, kan man søke om blant annet stønad ved fødsel og adopsjon, ytelser som dekker ulike helsetilstander og funksjonsnedsettelse, ytelser til enslige foreldre og stønadsordninger for internt fordrevne. Tjenesten er beskrevet i Landinfos notat om ukrainske ID-dokumenter (2024, kapittel 8).

I *Third Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment* opplyses det at ukrainske myndigheter i løpet av 2024 vil lansere ytterligere ti sosialstøtnadsprogrammer i Dija, relatert til behov i krigstid (WB et al. 2024, s. 100).

5.2 Sårbare grupper

Enkelte grupper anses som spesielt sårbare og har de største utfordringene med tilgang til offentlige tjenester. DRC trekker frem eldre og uføre, personer med alvorlige sykdommer, lavinntektsfamilier, arbeidsledige, enslige forsørgere og familiemedlemmer av forsvunne personer, falne eller aktive soldater (DRC 2024a, s. 33-36, tabell 5). Oversikten i DRCs Protection Monitoring Dashboard for Ivano-Frankivsk viser at over halvparten av hushold med internt fordrevne, har særskilte behov (DRC 2024b).

Gruppene som anses som særskilt sårbare, både blant internt fordrevne og øvrig befolkning, er sammenfallende uavhengig av bosted. Derfor viser vi til den kortfattede redegjørelsen om sårbarhet blant eldre, uføre og barn i temanotatet av 11. april (Landinfo 2024a). Vi legger til grunn at forholdene blant internt fordrevne i Ivano-Frankivsk ikke er vesentlig annerledes enn i nabofylket Lviv.

Referanser

Skriftlige kilder

- ACAPS (2024, 29. februar). *Ukraine: Scenarios. Update on scenarios and outlook into 2024*. ACAPS. Tilgjengelig fra https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20240229_ACAPS_Ukraine_Analysis_Hub_update_on_scenarios_and_outlook_into_2024_01.pdf [lastet ned 15. mars 2024].
- ACLED, dvs. The Armed Conflict Location & Event Data Project (2023, mars). *Quick Guide to ACLED Data*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/resources/quick-guide-to-acleddata/#s10> [lastet ned 13. november 2023].
- ACLED, dvs. The Armed Conflict Location & Event Data Project (u.å.). *Ukraine Conflict Monitor*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/ukraine-conflict-monitor/> [lastet ned 31. oktober 2023].
- Alerts in Ukraine (2024, 22. mars). *Air Raid Alert Map of Ukraine by region January 2023 to March 2024*. Tilgjengelig fra <https://alerts.in.ua/en> [lastet ned 22. mars 2024].
- Aubenas, F. (2023, 29. desember). More than 120 Russian missiles and drones hit Ukraine. *Le Monde*. Tilgjengelig fra https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/12/29/over-100-russian-missiles-and-drones-hit-ukraine_6385187_4.html [lastet ned 13. mars 2024].
- Bailey, R.; Stepanenko, K.; Evans, A.; Wolkow, N. & Kagan, F.W (2024, 28. mars). *Russian Offensive Campaign Assessment - March 28*. Washington, D.C.: ISW. Tilgjengelig fra <https://www.understandingwar.org/sites/default/files/Russian%20Offensive%20Campaign%20Assessment%2C%20March%2028%2C%202024%20PDF.pdf> [lastet ned 18. april 2024].
- Balan, B. ; Myhul, I. & Stebelsky, I. (2019). *Ivano-Frankivsk oblast*. Toronto: Canadian Institute of Ukrainian Studies. Tilgjengelig fra <https://www.encyclopediaofukraine.com/next.asp?bottomMenuDisplay=pages%5CI%5CV%5CIvano6Frankivskarcheparchy.htm&KidNumer=29810> [lastet ned 14. mai 2024].
- Barros, G. (2024, 13. mai). *Putin's safe space: Defeating Russia's Kharkiv operation requires eliminating Russia's sanctuary* Washington, D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <https://understandingwar.org/sites/default/files/Putin%27s%20Safe%20Space%20PDF.pdf> [lastet ned 21. mai 2024].
- Basalyha, M. (2023, 14. januar). Російські військові обстріляли об'єкт енергетичної інфраструктури на Івано-Франківщині — ОВА [The Russian military shelled an energy infrastructure facility in the Ivano-Frankivsk region — RMA]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/amp/ivano-frankivsk/358990-rosijski-vijskovi-obstrilali-obekt-energeticnoi-infrastrukturi-na-ivano-frankivsini-ova/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Basalyha, M. (2024, 18. april). Дрони РФ атакували Франківщину: сили ППО знешкодили всі цілі [Russian drones attacked the Ivano-Frankivsk region: air defense forces neutralized all targets]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/726503-droni-rf-atakuvali-frankivsini-sili-ppo-zneskodili-kilka-cilej/> [lastet ned 16. mai 2024].
- Basalyha, M. & Penkalyuk, S. (2023, 15. august). "Бог мене спас". На Коломийщині уламок збитої ракети РФ пробив стіну будинку та впав на ліжко, де спала жінка ["God saved me." In Kolomyia district, a fragment of a downed Russian missile pierced the wall of a house and fell on the bed where a woman was sleeping]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra

<https://suspilne.media/ivano-frankivsk/551549-bog-mene-spas-na-kolomijsini-ulamok-zbitoi-raketi-rf-probiv-stinu-budinku-ta-vpav-na-lizko-de-spala-zinka/> [lastet ned 15. mai 2024].

Boyle, C. (2023, 28. oktober). Russian losses in battle for Avdiivka may be worst of 2023, says UK. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/28/russian-losses-in-battle-for-avdiivka-may-be-worst-of-2023-says-uk> [lastet ned 30. oktober 2023].

Center for Preventive Action (2024, 20. mai). *War in Ukraine*. New York: Global Conflict Tracker. Tilgjengelig fra <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine#RecentDevelopments-2> [lastet ned 7. november 2023].

CIA (u.å.). *The World Factbook: Ukraine*. Washington, D.C.: CIA. Tilgjengelig fra <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ukraine/> [lastet ned 3. november 2023].

Congress of Local and Regional Authorities (2023, 22. desember). *Ivano-Frankivsk Oblast is currently providing comprehensive support and adaptation of servicemen and their families*. Kyiv: Congress of Local and Regional Authorities. Tilgjengelig fra <https://www.congress.gov.ua/en/ivano-frankivsk-oblast-is-currently-providing-comprehensive-support-and-adaptation-of-servicemen-and-their-families-svitlana-onyshchuk/> [lastet ned 6. mai 2024].

DRC (2023a). *DRC Quarterly Protection Monitoring Report Ukraine - April-June 2023*. København: DRC. Tilgjengelig fra https://pro.drc.ngo/media/szklv1/drc-qpmr_april_june_2023.pdf [lastet ned 10. april 2024].

DRC (2023b). *DRC Quarterly Protection Monitoring Report Ukraine - July-September 2023*. København: DRC. Tilgjengelig fra https://pro.drc.ngo/media/frbdct4e/drc-qpmr_july-september-2023_eng.pdf [lastet ned 16. april 2024].

DRC (2024a, 12. mars). *Lvivska Oblast Multi-Sectoral Needs Assessment*. København: DRC. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/ukraine/lvivska-oblast-multi-sectoral-needs-assessment-chervonohradskyi-stryiskyi-and-drohobyttskyi-raions-february-2024> [lastet ned 13. mars 2024].

DRC (2024b, 7. mai). *Ukraine Protection monitoring dashboard - Ivano-Frankivska*. København: DRC. Tilgjengelig fra <https://infoportal-ua.drc.ngo/dashboard/protection-monitoring> [lastet ned 7. mai 2024].

DRC (2024c, 16. april). *Ukraine Protection monitoring dashboard - Volynska*. København: DRC. Tilgjengelig fra <https://infoportal-ua.drc.ngo/dashboard/protection-monitoring> [lastet ned 16. april 2024].

Dymnich, N. (2024a, 27. april). Військові РФ атакували об'єкт енергетичної інфраструктури на Франківщині. Пожежу загасили [The Russian military attacked an energy infrastructure facility in the Ivano-Frankivsk region. The fire was extinguished]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/733311-vijskovi-rf-atakuvali-obekt-energeticnoi-infrastrukturi-na-frankivsinii/> [lastet ned 16. mai 2024].

Dymnich, N. (2024b, 11. april). Російська армія атакувала Івано-Франківщину. Сили ППО знешкодили кілька цілей [The Russian army attacked the Ivano-Frankivsk region. Air defense forces neutralized several targets]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/723597-rosijska-armia-atakuvala-ivano-frankivsinu-sili-ppo-zneskodili-kilka-cilej/> [lastet ned 16. mai 2024].

ECHO, dvs. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. (2014). *Ukraine Base Map*. I. Brussel: ECHO. Tilgjengelig fra

<https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/Maps#/maps?pageIndex=1&pageSize=200&mt=Base%20map> [lastet ned 15. november 2023].

eDopomoga (u.å.). *Social assistance to war victims. Information on payments, assistance and obtaining IDP status*. Kyiv: Ministry of Social Policy of Ukraine. Tilgjengelig fra <https://groshi.edopomoga.gov.ua/> [lastet ned 21. mars 2024].

Financial Times (2024, 19. april). Ukraine's counteroffensive against Russia in maps: latest updates. *Financial Times*. Tilgjengelig fra <https://www.ft.com/content/4351d5b0-0888-4b47-9368-6bc4dfbccbf5> [lastet ned 29. april 2024].

Havlik, P.; Kochnev, A. & Pindyuk, O. (2020, juni). *Economic challenges and costs of reintegrating the Donbas region in Ukraine*. Wien: The Vienna Institute for International Economic Studies Tilgjengelig fra <https://wiiw.ac.at/economic-challenges-and-costs-of-reintegrating-the-donbas-region-in-ukraine-dlp-5351.pdf> [lastet ned 6. oktober 2023].

HRW, dvs. Human Rights Watch (2023, 20. desember). *Russia Forces Ukrainians in Occupied Areas into Military*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2023/12/20/russia-forces-ukrainians-occupied-areas-military> [lastet ned 13. mars 2024].

IOM (2020, 21. februar). "Struggling to get through each day." *New IOM IDP Survey from Ukraine*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://www.iom.int/news/struggling-get-through-each-day-new-iom-idp-survey-ukraine> [lastet ned 21. mars 2024].

IOM (2023a). *Ivano-Frankivska Oblast Collective Centre Assessment*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://ukraine.iom.int/sites/g/files/tmzbd11861/files/documents/2023-12/ivano-frankivska.pdf> [lastet ned 6. mai 2024].

IOM (2023b, mars). *Mapping the Situation and Needs of Displaced People in Zakarpatska Oblast*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/ZOMA%20Final%20Report%20-%20ENG_new.pdf [lastet ned 19. april 2024].

IOM (2023c, oktober). *Oblast Profiles*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/Oblast_profiles_Nov23_one_file_2023_1211-merged_final%20%281%29.pdf [lastet ned 13. mars 2024].

IOM (2024a). *Ukraine — Area Baseline Assessment (Raion Level) — Round 34 (March 2024)*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-area-baseline-assessment-raion-level-round-34-march-2024> [lastet ned 6. mai 2024].

IOM (2024b). *Ukraine — Internal Displacement Report — General Population Survey Round 15 (November – December 2023)*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-15-november-december> [lastet ned 12. mars 2024].

IOM, dvs. International Organization for Migration (2022). *Ukraine Internal Displacement Report. General Population Survey. Round 8*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_Gen%20Pop%20Report_R8_ENG_updated%20logo%20%281%29.pdf [lastet ned 4. april 2024].

ISW, dvs. Institute for the Study of War (u.å.). *Interactive Map: Russia's Invasion of Ukraine*. Washington, D.C.: ISW. Tilgjengelig fra <https://storymaps.arcgis.com/stories/36a7f6a6f5a9448496de641cf64bd375> [lastet ned 19. mars 2024].

- Ivano-Frankivsk official site of the city (2019, 11. februar). *Industry*. Ivano-Frankivsk: Ivano-Frankivsk byadministrasjon. Tilgjengelig fra <https://mvk.if.ua/en/proms/49545> [lastet ned 14. mai 2024].
- Jatsiv, D. (2023a, 29. desember 2024). На Івано-Франківщині спрацювала система ППО. Повітряні цілі збили — голова ОВА [In Ivano-Frankivsk oblast, the air defense system was activated. Air targets were shot down - the head of the regional military administration]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/649892-na-ivano-frankivsini-spracuvala-sistema-ppo-povitrani-cili-zbili-golova-ova/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Jatsiv, D. (2023b, 4. desember). На Франківщині 4 грудня спрацювала система ППО — Повітряні сили ЗСУ [On December 4, the air defense system was activated in the Ivano-Frankivsk region — the Air Force of the Armed Forces of Ukraine]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/631264-na-frankivsini-4-grudna-spracuvala-sistema-ppo-povitrani-sili-zsu/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Jatsiv, D. (2023c, 3. november). У Калузькому районі на Івано-Франківщині армія РФ атакувала "шахедом" військовий об'єкт — ОВА [У Калузькому районі на Івано-Франківщині армія РФ атакувала "шахедом" військовий об'єкт — ОВА]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/608747-u-kaluskomu-rajoni-na-ivano-frankivsini-vpali-ulamki-zbitogo-rosijskogo-bezpilotnika/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Jatsiv, D. (2024, 24. februar). Обстріли й тривоги на Івано-Франківщині впродовж другого року великої війни у цифрах і датах [Shelling and air-raid sirens in Ivano-Frankivsk region during the second year of the full-scale war in numbers and dates]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/691442-obstrili-j-trivogi-na-ivano-frankivsini-vprodovz-drugogo-roku-velikoi-vijni-u-cifrah-i-datah/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Jatsiv, D. (2023d, 9. mars). Військові РФ атакували об'єкт енергетичної інфраструктури на Івано-Франківщині — ОВА [The Russian military attacked an energy infrastructure facility in Ivano-Frankivsk region — RMA]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/408387-vijskovi-rf-atakuvali-obekt-energeticnoi-infrastrukturi-na-ivano-frankivsini-ova/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Kofman, M. & Danforth, N. (2024, 5. januar). *Ukraine prepares for 2024* [podcast]. Tilgjengelig fra <https://warontherocks.com/2024/01/ukraine-prepares-for-2024/> [lastet ned 13. mars 2024].
- Kyiv Post (2024, 14. mai). WSJ: Ukraine's Missile Interception Rate Falls to 30% Amid Surge in Russian Attacks. *Kyiv Post*. Tilgjengelig fra <https://www.kyivpost.com/post/32592> [lastet ned 21. mai 2024].
- Landinfo (2020a, 16. april). *Internflyktninger*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/04/Ukraina-temanotat-Internflyktninger-16042020.pdf> [lastet ned 21. mars 2024].
- Landinfo (2020b, 5. oktober). *Sikkerhetssituasjonen i separatistkontrollerte områder av Donetsk og Luhansk*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/10/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-i-Donetsk-og-Luhansk-05102020.pdf> [lastet ned 6. november 2023].
- Landinfo (2024a, 11. april). *Landinfo temanotat Ukraina: Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Lviv fylke*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-og-humanitaere-forhold-i-Lviv-fylke-11042024.pdf> [lastet ned 16. april 2024].

- Landinfo (2024b, 29. april). *Landinfo temanotat Ukraina: Sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Volyn fylke*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Ukraina-temanotat-Sikkerhetssituasjonen-i-Volyn-fylke-29042024.pdf> [lastet ned 30. april 2024].
- Landinfo (2024c, 25. januar). *Landinfo temanotat Ukraina: Sivilattester, identitets- og reisedokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/01/Temanotat-Ukraina-Sivilattester-pass-og-ID-dokumenter-25012023.pdf> [lastet ned 13. mars 2024].
- Lviv Regional Military Administration (2024, 3. februar). *Payments for IDPs after March 1: who will be extended, and for whom the conditions will be revised*. Lviv: Lviv Regional Military Administration. Tilgjengelig fra <https://loda.gov.ua/news/91326#:~:text=%D0%A3%20%D1%81%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%202024%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%20%D0%A3%D1%80%D1%8F%D0%B4,1%20%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8F%20%D0%B1%D0%B5%D0%B7%20%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F> [lastet ned 19. mars 2024].
- Mazurenko, Alona (2024, 22. mars). Russian strikes on Ivano-Frankivsk and Khmelnytskyi Oblasts cause fatalities and infrastructure damage. *Ukrainska Pravda*. Tilgjengelig fra <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/03/22/7447628/> [lastet ned 24. april 2024].
- Minfin (2022, 21. mars). *Населення України [Population of Ukraine]*. Kyiv: Minfin. Tilgjengelig fra <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/people/> [lastet ned 14. mai 2024].
- O'Hanlon, M.E.; Stelzenmüller, C. & Wessel, D. (2024, 2. januar). *Ukraine Index: Tracking developments in the Ukraine war*. Washington, D.C.: Brookings. Tilgjengelig fra <https://www.brookings.edu/articles/ukraine-index-tracking-developments-in-the-ukraine-war/> [lastet ned 13. mars 2024].
- OCHA (2022, 25. mars). *Ukraine Cash Working Group Factsheet (as of 25 March 2022)*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-cash-working-group-factsheet-25-march-2022-enuk> [lastet ned 21. mars 2024].
- OCHA (2024, 22. februar). *Ukraine: Establishing the Workflow for Multi-purpose Cash Assistance Payments*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-establishing-workflow-multi-purpose-cash-assistance-payments-enuk> [lastet ned 21. mars 2024].
- OHCHR, dvs. Office of the High Commissioner for Human Rights (2024a, 22. februar). *Two year update. Protection of civilians: Impact of hostilities on civilians since 24 February 2022*. Geneva: OHCHR. Tilgjengelig fra https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/22%20Feb%202024%20Protection%20of%20Civilians_impact%20of%20hostilities%20on%20civilians%20since%2024%20Feb%202022_HRMMU%20report_ENG.pdf [lastet ned 27. mars 2024].
- OHCHR, dvs. Office of the High Commissioner for Human Rights (2024b, 10. mai). *Ukraine: Protection of civilians in armed conflict. April 2024 update*. Geneva: OHCHR. Tilgjengelig fra https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-05/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28April%202024%29_ENG.pdf [lastet ned 14. mai 2024].
- Penkalyuk, S.; Polychak, R. & Dymnich, N. (2023, 11. august). Ракетна атака РФ. На Коломийщині показали наслідки удару "Кинджалом" [Missile attack by the Russian Federation. In Kolomyia district, the consequences of the Kinzhal strike were shown]. *Suspilne*

- Ivano-Frankivsk. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/549315-raketna-ataka-rf-na-kolomijsini-pokazali-naslidki-udaru-kindzalom/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Podgórska, K.; Jekaterynczuka, A.; Yarosh, O.; Kuzmuk, O. & Liubchukb, V. (2023). Support for Ukrainian refugees after Russia's invasion of Ukraine: aid structure and resilience factors. Case studies of Lublin and Luts'k. *European Societies*, 1-25. Tilgjengelig fra <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616696.2023.2206892> [lastet ned 10. april 2024].
- Polivchak, R. (2024a, 29. mars). Росія атакувала об'єкт критичної інфраструктури на Франківщині — повітряні цілі знешкодили [Russia attacked a critical infrastructure facility in the Ivano-Frankivsk region — air targets were neutralized]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/716264-rosia-atakuvala-obekt-kriticnoi-infrastrukturi-na-frankivsini-povitrani-cili-zneskodili/> [lastet ned 16. mai 2024].
- Polivchak, R. (2024b, 8. mai). Через ракетний обстріл РФ по енергооб'єкту Франківщини прокурори почали розслідування [Due to the Russian missile attack on an energy facility in the Ivano-Frankivsk region, prosecutors have launched an investigation]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/741181-cerez-raketnij-obstril-rf-po-energoobektu-frankivsini-prokurori-pocali-rozsliduvanna/> [lastet ned 16. mai 2024].
- Polivchak, R. (2023, 10. februar). На Івано-Франківщині РФ атакувала об'єкт енергетичної інфраструктури — ОВА [In Ivano-Frankivsk region, the Russian Federation attacked an energy infrastructure facility — RMA]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/381290-na-ivano-frankivsini-rf-atakuvala-obekt-energetichnoi-infrastrukturi-ova/> [lastet ned 15. mai 2024].
- Polivchak, Ruslana & Nadolsky, Yuriy (2023, 13. august). Almost 150K IDPs were accepted. What is the situation with IDPs in Ivano-Frankivsk region? *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/549643-prijnali-majze-150-tisac-pereselenciv-aka-situacia-z-vpo-na-ivano-frankivsini/> [lastet ned 22. mai 2024].
- Ponomarenko, I. (2022, 21. april). EXPLAINER: What to expect from the Battle of Donbas, Russia's new offensive. *Kyiv Independent*. Tilgjengelig fra <https://kyivindependent.com/explainer-what-to-expect-from-the-battle-of-donbas-russias-new-offensive/> [lastet ned 7. november 2023].
- PopulationU (u.å.). *Ukraine population*. PopulationU. Tilgjengelig fra <https://www.populationu.com/ukraine-population> [lastet ned 3. november 2023].
- Rating Group (2023, 28. september). *The twenty-fourth nationwide survey "Ukraine in times of war" Public sentiment and economic situation of the population (September 5-7, 2023)*. Kyiv: Rating Group. Tilgjengelig fra <https://ratinggroup.ua/en/research/ukraine/dvadcyat chetverte zagalnonac onalne opituvanny ukra na v umovah v yni nastro ta ekonom chne stanovi.html> [lastet ned 13. mars 2024].
- Rudnicki, Chloe; Schuppert, Ioanna A.; Yaremenko, Vlada & Yuan, Grace (2023, mars). *Multipurpose Cash Assistance in Ukraine. How do DEC Member Agencies operate the sustainability and shock responsiveness of multipurpose cash assistance in Ukraine?* London: London School of Economics and Political Science. Tilgjengelig fra https://www.calpnetwork.org/wp-content/uploads/ninja-forms/2/Reduced-LSE-DEC-Final-Report_UkraineMPCA_May2023.pdf [lastet ned 21. mars 2024].
- Stabilization Support Services (2023, 4. september). Limited Rights to Effect Change in Communities and No Local Benefits: Research on IDPs' Lives Presented in Ivano-Frankivsk. Tilgjengelig fra <https://sss-ua.org/en/news/limited-rights-to-effect-change-in-communities-and->

[no-local-benefits-research-on-idps-lives-presented-in-ivano-frankivsk/](#) [lastet ned 22. mai 2024].

Statista (2024, februar). *Socioeconomic Indicators - Ukraine*. Statista. Tilgjengelig fra <https://www.statista.com/outlook/co/socioeconomic-indicators/ukraine>.

T4P (u.å.-a). *T4P's database of war crimes: Statistical information - Ivano-Frankivsk region*. Kyiv: T4P. Tilgjengelig fra <https://t4pua.org/en/stat/3003> [Elektronisk abonnementsstjeneste].

T4P (u.å.-b). *T4P's database of war crimes: Statistical information - Kharkiv region*. Kyiv: T4P. Tilgjengelig fra <https://t4pua.org/en/stat/2993> [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 18. mars 2024].

T4P (u.å.-c). *T4P's database of war crimes: Statistical information - Lviv region*. Kyiv: T4P. Tilgjengelig fra <https://t4pua.org/en/stat/3005> [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 18. mars 2024].

Udlændingestyrelsen (2022, desember). *Russia: An update on military service since July 2022*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra https://us.dk/media/10558/update-on-military-service-in-russia_tilgaengeligg.pdf [lastet ned 20. juni 2023].

Ukrinform (2023, 27. juli). Viktor Mykyta, Head of Zakarpattia Oblast Military Administration. *Ukrinform*. Tilgjengelig fra <https://www.ukrinform.net/rubric-ato/3741145-viktor-mykyta-head-of-zakarpattia-oblast-military-administration.html> [lastet ned 26. april 2024].

UNHCR (2023, desember). *Humanitarian Needs and Response Plan Ukraine*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2024/01/Ukraine-HNRP-2024-Humanitarian-Needs-and-Response-Plan-UA-20240110.pdf> [lastet ned 22. mai 2024].

Visit Ukraine Today (2024, 9. januar). Electricity, water, gas and minimum wage: how prices and payments will change in 2024. *Visit Ukraine Today*. Tilgjengelig fra https://visitukraine.today/blog/3187/electricity-water-gas-and-minimum-wage-how-prices-and-payments-will-change-in-2024#google_vignette [lastet ned 3. april 2024].

Vodnytska, H. (2023, 25. mai). Уночі 25 травня Івано-Франківщину атакували "шахедами" — ОВА [Уночі 25 травня Івано-Франківщину атакували "шахедами" — ОВА]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. Tilgjengelig fra <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/486520-unoci-25-travna-ivano-frankivsinu-atakuvali-sahedami-ova/> [lastet ned 15. mai 2024].

WB, dvs. World Bank; GOU, dvs. Government of Ukraine; EU & UN (2024, februar). *Third Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment. February 2022 – December 2023*. Washington, DC: World Bank. Tilgjengelig fra <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20ORDNA%20report%20EN.pdf> [lastet ned 13. mars 2024].